

Sivilombudet
Forebyggingsenheten
Postboks 3 Sentrum
0101 OSLO

Deres ref:

Vår ref:
202304674-37

Dato:
06.03.2025

SVAR PÅ SIVILOMBUDETS TILBAKEMELDING PÅ OPPFØLGING ETTER BESØKSRAPPORT NORDLAND FENGSEL AVDELING HØY SIKKERHET BODØ 20.-22. NOVEMBER 2023

Viser til deres brev av 03.12.24 med tilbakemelding på Bodø fengsels oppfølging etter besøksrapport Nordland fengsel, avdeling høy sikkerhet Bodø 20.-22. november 2023. Nordland fengsel har gjennomgått tilbakemeldingen, og svarer på de uthevede punktene dere ønsker å følge opp.

Vi ber om en tilbakemelding om resultatet av fengselet utredning om utbedring av hovedluftegården, og hvilke tiltak fengselet kommer frem til for å sikre et tilbud om friluft i dagslys i vinterhalvåret (tussmørke midtvinters).

Det er pr 16. desember 24 utarbeidet utkast til utbedring av hovedluftegården. Forslaget er til intern høring og vurdering. Endringene er foreløpig beregnet til ca. Kr. 350000 inkl. treningsutstyr, sitteplasser og ly for vær. Ved å redusere utbedringen og fjerne treningsutstyr, samt å utføre arbeidet selv kan kostnadene reduseres til ca. 100000. Det er ikke budsjettmessig dekning for dette beløpet hos oss i tillegg til at vi er i en situasjon hvor det må iverksettes varige innsparinger på ca. 10. millioner kroner årlig. Slik det ser ut pr i dag har Nordland fengsel ingen økonomisk mulighet for realisering av ønsket utbedring av luftegård uten frigjøring av midler eller tilleggsbevilgning.

Avventer videre behandling av forslaget før vurdering av praktiske og økonomiske forhold. Vi har et ønske om at eventuelle endringer i luftegården iverksettes i løpet av 2025.

Det er i 2024 opprettet rutineutvalg ved avdeling høy sikkerhet Bodø. Eventuelle endringer i dagsplan for å kunne gi tilbud om friluft i tussmørke vil bli behandlet av utvalget. Saken er foreløpig ikke tatt til behandling eller har medført endringer. Det forventes at saken tas til vurdering med eventuelle rutineendringer i første halvdel av 2025.

Kriminalomsorgen region nord

Postadresse:
Dokumentsenter,
Postboks 694
4302 Sandnes

Besøksadresse:
Hålogalandsgt. 91

Telefon: 75 55 94 00
Telefaks:

Org.nr: 911 830 868

Saksbehandler:
Kenneth Jansson

E-post:
Postmottak.Nordland@kriminalomsorg.
no

Vi ber om en tilbakemelding om resultatet av rutineutvalgets arbeid for å sikre at også de som ikke har tilbud om sysselsetting får minimum 8 timer utenfor cella hver dag.

Det har ikke vært mulig for rutineutvalget å finne løsninger for at innsatte som ikke deltar i sysselsetting skal få minimum 8 timer utenfor cellen hver dag. Dette går i all hovedsak på at betjenter i stor grad brukes til andre oppgaver på dagtid og av den grunn ikke kan ha tilstedeværelse i eventuelle felleskap med de som ikke lar seg sysselsette. Dersom vi skal øke utlåsningstiden for innsatte må vi ha større bemanningsressurser. Dette har vi ikke økonomisk dekning for. Vi kan derfor ikke se hvordan vi kan øke utlåsningstiden.

Vi ber om en orientering om det videre arbeidet med å utbedre sikkerhetscellene og om bruken av de nåværende cellene.

Kriminalomsorgsdirektoratet har gitt fengselet tillatelse til å benytte sikkerhetscellene inntil utbedring er gjennomført, eller nye sikkerhetsceller er på plass. Dersom vi plasserer innsatte på sikkerhetscelle, skal det vurderes å iverksette kompenserende tiltak for å forebygge evt. skadevirkninger for innsatte. Tiltak som f.eks. menneskelig kontakt og tilsyn vil være individuelt vurdert ut ifra hvert tilfelle.

Etter befaring fra KDI og arkitekt er det utarbeidet forslag om bygging av to stk. nye sikkerhetsceller og luftestråle innenfor standardkrav for etablering av nye sikkerhetsceller. KDI har sendt oppdragsbrev til Statsbygg den 20.11.24. Det ble avholdt møte og befaring med KDI og Statsbygg ved hs Bodø 23.01.25. Det jobbes for at bygging av nye sikkerhetsceller og luftestråle kan påbegynnes i 2025/2026.

Vi ber om en tilbakemelding om når ny instruks for bruk av sikkerhetscelle skal være utarbeidet og iverksatt.

Instruks er revidert, og er iverksatt 24. februar 25.

Vi ber om informasjon om når rutiner og tiltak for å sikre kartlegging og dokumentasjon skal være utarbeidet og iverksatt.

Arbeidet er igangsatt og fortsatt under arbeid. Planlegges iverksatt 2025.

Vi ber om å få oversendt nye rutiner for evaluering, læring og forebygging.

Nye rutiner planlegges iverksatt innen utgangen av 2025. Det er nedsatt en arbeidsgruppe som er i gang med å få på plass rutiner for oppfølging av innsatte, og læring etter hendelser hvor innsatte har vært involvert. Dette dreier seg om alle typer hendelser av «dramatisk» art, være seg alvorlige trusler, vold mellom innsatte, vold rettet mot ansatte, selvskading og selvmordsforsøk og selvmord. Gruppen har som mål å være ferdig med rutine arbeidet 01.05.25. Arbeidet forankres i nasjonale rutiner, men må i stor grad tilpasses lokale bygningsmessige, ressursmessige og organisatoriske forhold.

12-13.02.25 ble det i samarbeid med RVTS Nord (Regionalt ressurscenter om vold, traumatisk stress og selvmordsforebygging), SIFER Nord (Regionalt kompetansesenter for sikkerhetsfengsels- og rettspsykiatri) og KORUS Nord (Kompetansefeltet rus), gjennomført 2 fagdager. Temaene var «Forebygging av selvmord i fengsler», med fokus på både innsatte og ansatte. Den innsatte skal bli møtt av kompetente ansatte, og ansatte må ivareta seg selv og støtte hverandre i møte med innsatte i krevende og utfordrende situasjoner. Andre innlegg fokuserte på rus, avhengighet og abstinenser. Dette gjaldt ikke bare illegale rusmidler, men også alkohol, som antas å være underrapportert blant innsatte ved innkomst. Dette var første forsøk på fagutvikling med annen metode enn tradisjonelle forelesninger, som oftest skjer i forelesning eller på teams. Det er som oftest ressurskrevende, vanskelig og kostbart å arrangere fagdager blant turnusansatte. Derfor søker vi nye måter å få faglig påfyll. Tanken er

at vi i hverdagen kan utvikle kompetansen i kortere eller lengre øyeblikk der vi møtes og snakkes om tema som er aktuell i jobben vår. Dette i motsetning til å sitte i forelesningssal/teams og høre på et foredrag. Totalt seks personer fra de tre kompetansesentrene var to dager i fengslet, hvor de hadde korte innlegg og ellers gikk rundt i miljøet og hadde korte dialoger med ansatte når det var rom for det.

Vi har planlagt evaluering og skal se hvordan vi kan videreføre denne måten å tilføre kompetanse til ansatte i fengslet, slik at innsatte kan bli møtt med kunnskapsbasert tilnærming og tiltak. Målet er å få til systematisk og planlagt undervisning i samarbeid med kompetansesentrene fremover.

Nordland fengsel har sammen med Nordland friomsorgskontor etablert en samarbeidsstruktur med ca 10 møter i året, hvor blant annet utvikling av felles kompetanse og tilbud til innsatte i Nordland, er tema. Det har tidligere vært arrangert VIVAT-kurs hvor ansatte fra begge enheter deltok. Det er enighet om å få til et nytt kurs VIVAT-kurs, samt opplæring i «Russamtalen» for ansatte i begge enheter, og som kan arrangeres i Nordland.

Isolasjon bør ikke brukes for å forebygge selvskading, selvmordsforsøk og selvmord. Vi ber om en tilbakemelding på hvilke konkrete konsekvenser fengselet forventer at disse kompetansehevingstiltakene vil ha. Videre ber vi om en beskrivelse av de mindre inngripende tiltakene fengselet vil bruke som alternativ til utelukkelse for å forebygge selvskading, selvmordsforsøk og selvmord.

Vi kan forvente at det blir bedre kvalitet på vedtakene som skrives og at de vurderingene som også tidligere har vært gjort i praksis nå også skriftliggjøres i vedtakene slik at disse kommer tydeligere frem. Ved fokus på mindre inngripende tiltak i fellesmøter kan vi hjelpe hverandre å se nye løsninger som kan bidra til at operativ leder kan finne mindre inngripende tiltak som kan hindre alvorlig selvskading. Eksempel på mindre inngripende tiltak kan være at en person kontrolleres og visiteres oftere og alltid før tilgang på egen celle, istedet for at personen utelukkes helt fra å delta i felleskap i områder med farlige gjenstander. For noen innsatte vil dette kunne være en god løsning, mens for andre vil kontrollen kunne påføre en større belastning enn utelukkelsen i seg selv. Det kan også være muligheter til å leie inn ekstra mannskap i kortere perioder for å følge opp den innsatte bedre slik at uønskede hendelser kanskje kan begrenses eller unngås. Andre mulige tiltak kan f.eks. være økt telefoning, besøk, menneskelig kontakt, bruk av aktivitetsteam, krisetelefon, kirkelige tjenester, tilsyn, tilgang til friluft, og fysisk aktivitet. Gjennomføring av tiltak vurderes individuelt og ut ifra tilgjengelige ressurser.

Vi ber om en tilbakemelding om hva fengselet og kommunen kommer frem til når det gjelder kommunikasjonene mellom innsatte og helseavdelingen.

Det er faste møtepunkter/møter mellom fengselet og kommunal helsetjeneste.

Det er ønskelig fra Nordland fengsel med økt direkte kontakt med pasient/innsatt og helsepersonell. Dette kan gjelde hvordan innsatte/pasient kan melde inn forhold til helsepersonell, konferere med helsepersonell, medikamentutlevering, pasientrunder i avdeling/celle, arbeidstid eller arbeidsformer i helsetjenesten. Det er etablert postkasse for innsatte hvor meldinger/brev/samtalelapper kan leveres til helseavdelingen. Eventuelle fremtidige tiltak som innsattes mulighet for direkte kontakt med helsepersonell, medikamentutlevering, pasientrunder, arbeidstid eller arbeidsformer for helsetjenesten er innenfor styringsretten til Bodø kommune med de muligheter og begrensninger kommunen har. Avdeling høy sikkerhet Bodø er i en pågående byggeprosess med bla. ombygging av hele helseavdelingen. Byggeprosessen skal etter planen være ferdigstilt medio 2026. Fengselshelsetjenesten er etablert i midlertidige lokaler, og driften påvirkes av byggearbeidet.

Vi ber om tilbakemelding om når fengselet planlegger å gjennomføre medisinkurs med farmasøyt for sine ansatte.

Det er planlagt medikamentopplæring for ansatte 25.mars og 1.april 2025.

Vi ber om tilbakemelding om hvilke tiltak fengselet, evt. i samarbeid med helseavdelingen, skal iverksette for å sikre forsvarlig medisinnoppbevaring på vaktrommene.

Innhold i medikamentopplæringen i mars og april vil også inneholde opplæring i rutiner for medikamenthåndtering og medikamentoppbevaring.

Vi ber om en tilbakemelding om når rutinene for oversikt over avlyste og utsatte fremstillinger skal være ferdigstilt og iverksatt.

Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) har den 06.02.25 iverksatt rutine ved at avlyste og utsatte fremstillinger som skyldes kriminalomsorgen skal registreres som avvik i Kriminamomsorgens internkontroll system (KIKS). Dersom helsetjenesten eller innsatte selv avlyser, skal det ikke registreres avvik i KIKS. Rutinen fra KDI er iverksatt ved Nordland fengsel.

Nordland fengsel er i en krevende ressursituasjon (bemanning, bygg/vedlikehold, økonomi) som vanskeliggjør oppfølging av enkelte av Sivilombudets anbefalinger, og som påvirker driften negativt. Situasjonen har vært gjeldende over år, og utfordringene er større enn ved ombudets besøk i 2023. Dette gjelder tiltak som krever bemanning sammen med innsatte i daglig oppfølging som tilsyn/tilstedeværelse, kontaktbetjentarbeid, programvirksomhet, fremstillinger og aktivisering/sysselsetting. Avdeling høy sikkerhet Bodø er i byggeprosess frem til ca. april 2026. Nordland fengsel er også igang med prosjekt for økonomistyring og budsjetttilpasning med behov for varige innsparingstiltak på ca. 10 millioner kroner årlig.

Mette Moe
Fengselsleder
Kriminalomsorgen Nordland

Kenneth Jansson
Konst. assisterende fengselsleder
Kriminalomsorgen Nordland

Dette brevet er godkjent elektronisk i kriminalomsorgen og har derfor ingen signatur.